

## [ok Kutuplu Kresel Dzen; ran ve Rusya'nn Ortak Hedefi](#)

ran ve Rusya, adil ve ok kutuplu bir kresel dzeni tevik etmek iin abaların sdrcekler. Bu, "BRICS Plus" ve "anghay birlii rgt" gibi erevelerde ibirlili yapmak ve bu kurumlar geniletmek anlamına .geliyor

tr.arannews:parstoday-Amerikan d&uuml;&uuml;nçe kuruluu Jamestown&#39;ta bir makale yaymlayan &uuml;niversite profes&ouml;r&uuml; ve d politika analisti Emil Audyalani, 17 Ocak&#39;ta ran ve Rusya devlet bakanların Moskova&#39;da kapsamlı bir stratejik ibirlili anlaması imzalandı ve bu anlamın 2001&#39;den bu yana birkaç&ccedil; kez yenilenen &ouml;nçeki anlamın yerini aldı yazdı. Rusya&#39;nn Ukrayna&#39;ya y&ouml;nellik geni &ccedil;apı saldırı ve Batı ile ilişkilerinin k&ouml;t&uuml;lemesi, Moskova ile Tahran arasındaki ilişkileri d&ouml;n&uuml;t&uuml;rd&uuml;.

Tarihsel olarak, Rusya, Batı&#39;nn tepkisini &ouml;nlemek i&ccedil;in hassas teknolojilerin ran&#39;a transferinde temkinli davrandı. Ancak Rusya&#39;nn Ukrayna&#39;ya karşı sava, Moskova&#39;yı Asya&#39;ya daha fazla y&ouml;nelmeye itti ve ran bu y&ouml;n değiikliinde kilit bir rol oynuyor. Ukrayna&#39;ya karşı sava sona erse bile, Rusya&#39;nn ran ile yaklaşması devam edecek ve her iki &uuml;lke de Batı yapıtları altında oldu i&ccedil;in Moskova, Tahran&#39; &ouml;zellikle Hint Okyanusu ve Doğu Afrika&#39;ya erişim i&ccedil;in hayati bir ortak olarak g&ouml;recektir. Washington&#39;dan maksimum baskı devam etmesini bekleyen ran da Rusya ile askeri ve siyasi ibirliliğini genişletmeye istekli.

birliğin bir diğer alanı, Amerikan dolarına olan baskıyı azaltmak i&ccedil;in yeni bir &ouml;deme sistemi geliştirmektir. ki &uuml;lke ayrıca, Rusya&#39;nn limanlarından ran&#39;a ve g&uuml;ney kıyılara uzanan ve Rusya&#39;yı Orta Doğu, Hindistan ve hatta Doğu Afrika kıyılara bağlamayama&ccedil;layan "Kuzey-G&uuml;ney" uluslararası ulam koridorunu genişletmeyi planlıyor. Bu anlamda askeri ve stratejik ilişkilerin &ouml;ne &ccedil;kması ve ikili ibirliliğin g&uuml;&ccedil;lendirilmesi artık deil. Bu ibirliliğe muhtemelen ran&#39;n Rusya&#39;ya insansız hava araç&ccedil;ları salama devam etmesi ve ksa menzilli balistik f&uuml;zeler gibi diğer teknolojilerin transfer edilmesi anlamına geliyor.

Bu belge, G&uuml;ney Kafkasya ve Hazar Denizi&#39;ne de atfta bulunuyor ve Rusya ile ran&#39;n bu b&ouml;lgede "bar ve g&uuml;venli g&uuml;&ccedil;endirme" arzusunu vurguluyor. Her iki b&ouml;lgede de Moskova ve Tahran, Amerika ve Avrupa Birlii gibi b&ouml;lgede d akt&ouml;rlerin varlığını snlamayama&ccedil;layan "b&ouml;lgeselcilik" temelli bir yaklaşım izledi. Tahran ve Moskova ayrıca Rusya, ran, T&uuml;rkiye ve &uuml;&ccedil; G&uuml;ney Kafkasya &uuml;lkesini i&ccedil;eren "3+3" girişimini destekliyor, ancak G&uuml;rçistan, topraklarının y&uuml;zde 20&#39;sinin Rusya tarafından ıgal edilmesi nedeniyle imdiye kadar bu girişime katılmayı reddetti.

Bununla birlikte, Rusya&#39;nn Azerbaycan&#39;n "Zengezur" koridorunu oluturma &ccedil;abaların desteklemesi konusunda anlaşmazlıklar var. Bu koridor, Azerbaycan&#39;ın Nah&ccedil;van &uuml;zerinden T&uuml;rkiye&#39;ye bağlamay ve Ermenistan&#39;n g&uuml;neyindeki Syunik

eyaletinden geçilemeyeceğini ama yapıyor. Rusya, Sovyet dönemi ulam rotalarını yeniden canlandırmaya ve bölgedeki etkisini artırmaya hevesli. Ancak İran bu planı Ermenistan ile fiziksel sınır ilişkisinin bir tehdit olarak görüyor. Rusya ve İran arasındaki ilişkilerin Orta Doğu'daki daha geniş anlamda etkileniyor. İran, Rusya'yı Birleşik Arap Emirlikleri'nin Fars Körfezi'ndeki adalarla ilgili iddialarını desteklediğini defalarca eleştirdi. Bu adalar Tahran'ın kontrol altında ancak Abu Dabi, adaların İran tarafından işgal edildiğini iddia ediyor.

Bununla birlikte, bu anlaşma, iki güçün daha da yaklaşması ve adil ve dengeli kutuplu bir küresel düzen olarak adlandırılanların oluşumunda birliki yapması kapsamlı bir öneri sunuyor. Batı'ya karşı ortak bir muhalefetinde olan Tahran ve Moskova, birliğini genişletme ile stratejik esnekliklerini koruma arasında bir denge bulmuş oluyor.